

PATRIMONI
DOCUMENTAL
A GIRONA

DOCUMENTARY
HERITAGE IN GIRONA

EDITA

© Ajuntament de Girona.

DIRECCIÓ

Joan Boadas i Anna Gironella

TEXTOS

Anna Gironella (AMGI); Joan Boadas (AMGI); M. Àngels Adroer (AAGG); M. Carme Blanco (ACJG, ACPJG, AJTG); Miquel Casademont (AUdG); Narcís Castells (AGDG); M. Assumpció Colomer (AGDG); Joan Ferrer (AHG); Sònia Granel (INSPAI); Joan Naspieda (ADG i ACG); Silvia Padrós (INSPAI); Laura Tàrraga (INSPAI). Amb la col·laboració d'Irene Brugués (AMSDB); David Iglésias (CRDI); Natàlia Navarro (INSPAI); Estel Puigdevall (AUdG); Josep Ros (INSPAI); Albert Serrat (ADG); Joan Villar (ACG).

ARXIU

AAGG. Arxíu Administratiu de la Generalitat a Girona; ACG. Arxíu Captular de Girona; ACJG. Arxíu Central dels Jutjats de Girona; ACPJG. Arxíu Central del Palau de Justícia de Girona; ADG. Arxíu Diocesà de Girona; AGDG. Arxíu General de la Diputació de Girona; AHCOAC. Demarcació de Girona; Arxíu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya - Demarcació de Girona; AHG. Arxíu Històric de Girona; AJTG. Arxíu Judicial Territorial de Girona; AMGI. Arxíu Municipal de Girona; AMSD. Arxíu del Monestir de Sant Daniel; AUdG. Arxíu de la Universitat de Girona; CRDI. Centre de Recerca i Difusió de la Imatge - Ajuntament de Girona; INSPAI. Centre de la Imatge de la Diputació de Girona

MAQUETACIÓ I DISSENY

www.jmoliveras.cat

IMPRESSIÓ

ISBN

978-84-8496-198-7

DIPÒSIT LEGAL

GI.1000-2014

Portada: Muntatge digital. Fot. Valentí Fargnoli, 1938.
Text: Llibre del Sindicat Remença de 1448. AMGI

Girona almost certainly has one of the best archives in the world. This is not the pride of one of its citizens taken to extremes, but the confirmation of a reality: the documentary material has unquestionable historical and heritage value, and its conservation and treatment are a source for study. The fact that this year we are hosting the Archives and Cultural Industries Congress is an example of the worldwide importance that has been achieved, and many people have asked those in charge of it to explain the Girona model.

In a country with a history stretching back thousands of years, a crossroads of political, cultural and linguistic diversity, and with a very potent historical heritage, it is not surprising that people should wish to study our history in depth. Recently, UNESCO rewarded the good management of our archives by entering the Book of the Peasant Syndicate of 1448 in the Memory of the World Register; this is a unique event that we have to take advantage of in order to attract greater attention towards the patrimony that we safeguard and which has incalculable value.

History is a heritage that should be available to all. It is our right as citizens, in the same way that knowledge of it is virtually obligatory in order to be able to make decisions about the future of the city and the country.

We are very pleased to welcome this congress, and we are aware of its importance. This is why we shall make every effort to ensure that our visitors feel at home and, at the same time, that they discover a little more about our history, whether in its documents or in the city streets.

Carles Puigdemont i Casamajó
Mayor of Girona

Girona té segurament un dels millors arxius del món. No és orgull de gironí portat a l'extrem, sinó la constatació d'una realitat: els fons documentals són d'una qualitat històrica i patrimonial indubtable, i la seva conservació i tractament són font d'estudi. El fet que aquest any acollim el Congrés d'Arxius i Indústries Culturals és una mostra de la rellevància mundial que s'ha assolit, i no són pocs els que han convidat els responsables a explicar el model gironí.

En una terra mil·lenària, cruïlla de diversitat política, cultural i lingüística, amb un patrimoni històric potentíssim, no és d'estranyar que hom es vulgui endinsar en la nostra història. Recentment la UNESCO va premiar precisament la bona direcció dels nostres arxius en inscriure el Llibre del Sindicat Remença de 1448 al Registre de la Memòria del Món; un fet únic que hem d'aprofitar per a reclamar major atenció cap al patrimoni que custodiem i que té un valor incalculable.

La història és un patrimoni que ha d'estar a l'abast de tothom, és el nostre dret com a ciutadans, de la mateixa manera que conèixer-la és pràcticament una obligació per a poder prendre decisions sobre el futur de la ciutat i del país.

Acollim aquest congrés amb molta il·lusió i conscients de la seva importància. És per això que ens esforçarem a procurar que hom s'hi senti com a casa i alhora pugui descobrir una mica més de la nostra història, ja sigui en els documents o en els carrers de la nostra ciutat.

Carles Puigdemont i Casamajó
Alcalde de Girona

1

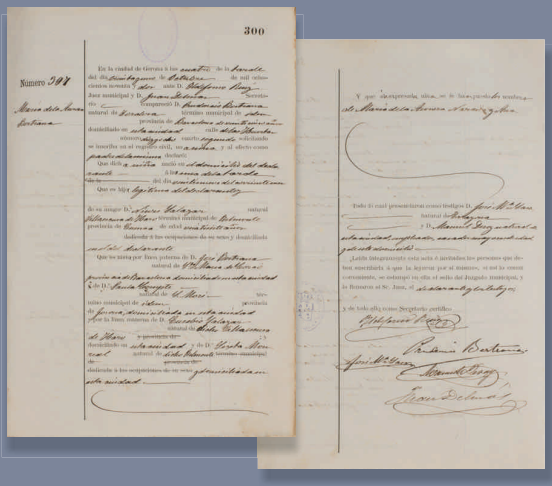
LA PERSONA

Les persones generem documents des del mateix moment que naixem, quan som inscrits en el Registre Civil, i fins que morim, quan s'assenta la nostra acta de defunció i se'ns dona de baixa del padró municipal d'habitants. Al llarg de la nostra vida institucions públiques o entitats privades van generant documents sobre la nostra persona que ens garanteixen la identitat, ens acrediten com a ciutadanes i ciutadans o ens asseguren determinats drets. Es tracta de documents d'identificació com el DNI o el passaport; documents acadèmics que certifiquen els nostres coneixements i la nostra formació professional, però també expedients sanitaris, contractes de treball i expedients laborals, escriptures de propietat, etc. Un a un, la majoria dels nostres fets vitals són documentats.

També produïm documents fruit de les nostres opcions de vida, de les nostres creences, dels nostres interessos i valors, dels nostres sentiments. Aquests documents són el testimoni de la nostra identitat més íntima i personal.

THE PERSON We all generate documents from the moment we are born, when we are entered on the Civil Registry, until we die, when our death certificate is issued and we are deleted from the municipal register. Throughout our lives public institutions or private bodies generate documents about us that certify our identity, prove that we are citizens or guarantee us certain rights. They are identification documents such as the DNI (national ID card) or the passport; academic documents that certify our degree of knowledge and professional training, but also medical records, employment contracts and records, property deeds, and so on. One by one, most of what we do in life is documented.

We also produce documents resulting from our lifestyle options our beliefs, our interests and values, our feelings. These documents are the testimony to our most intimate and personal identity.

ACTA DE NAIXEMENT
1892 octubre 31
ACJ G, Registre Civil de Girona, Llibre de registre d'actes de naixement, núm. 307, f. 300
Paper, 32 x 22 cm.

El Registre Civil és el servei públic encarregat de deixar constància dels fets o actes relatius a l'estat civil de les persones naturals. Els registres civils s'organitzen en quatre seccions: naixements, matrimonis, defuncions i tuteles i representacions legals.

L'acta de naixement és el document que recull la inscripció que dona fe del fet, data, hora i lloc del naixement, del sexe i, si escau, de la filiació de l'inscrit. La inscripció es practica en virtut de la declaració de qui tingui coneixement cert del naixement. La declaració s'ha de formular entre les vint-i-quatre hores i els vuit dies següents al naixement.

BIRTH CERTIFICATE
1892 October 31^a
ACJ G, Civil Registry of Girona, Register of birth certificates, No. 307, p. 300
Paper, 32 x 22 cm.

The Civil Registry is the public service with the job of recording events or acts related to people's civil status. Civil Registries are organized in four sections: Births, Marriages, Deaths and Legal Guardianships.

The birth certificate is the document that includes the entry that certifies the birth, its date, time and place, the gender and where appropriate, the subject's filiation. The entry is made by virtue of the declaration of somebody who has true knowledge of the birth. The declaration will be drafted between the 24 hours and 8 days following the birth.

EXPEDIENT ACADÈMIC
de l'alumna Pilar Cateura Geremias de l'Escola Normal de Mestres de Girona

1927-1935
AldG, Fons Escola Normal de Mestres, Expedients acadèmics, E49/5. Paper, docs. 82, 33 x 21.5 x 1.5 cm. Reproducció dels exercicis de l'examen d'ingrés als estudis de magisteri inclosos a l'expedient acadèmic.

Altres documents relatius a l'alumna són:
Retrat d'alumnes, amb Pilar Cateura asseguda al centre. Autor desconegut. [1931-1932]. AldG, Fons Escola Normal de Mestres, 17.5 x 24 cm, ENM FP007.

Llibre registre d'estudiants, amb qualificacions, de l'Escola Normal Femenina, 01/09/1914 - 30/06/1977. AldG, Fons Escola Normal de Mestres, Sèrie Accés i Admissió. I, escrits 143, f. no escrits 35, 44 x 32.5 x 3 cm, ENMG04/02. El penúltim assentament correspon a l'alumna Pilar Cateura Geremias.

L'Escola Normal de Mestres de Girona va ser un centre d'ensenyament superior que tenia per missió organitzar i impartir estudis de magisteri amb l'objectiu de formar els i les mestres de les comarques gironines.

S'ha preservat la major part del fons documental de l'Escola (1914-1972). La documentació del fons de l'Escola és molt heterogènia, però en destaca la relativa a l'organització de la docència i a la gestió dels i de les estudiants i, en especial, els seus expedients acadèmics, on consta la seva trajectòria acadèmica.

ACADEMIC RECORD
of pupil Pilar Cateura Geremias of the Normal School of Teachers of Girona

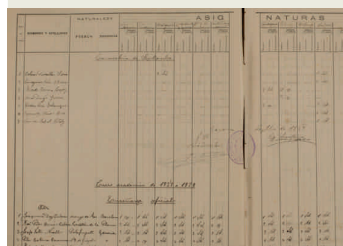
1927 - 1935
AldG, Normal School of Teachers fonds, Academic records, E49/5. Paper, 82 docs, 33 x 21.5 x 1.5 cm. Exercises for the entrance examination included in the academic record.

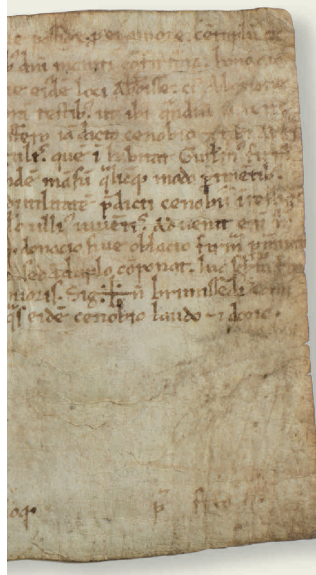
Other documents relating to the student are:
Portrait of students with Pilar Cateura sitting in the center. Unknown author [1931-1932]. AldG, Normal School of Teachers fonds, 17.5 x 24 cm, ENM FP007.

Registration of students of the Female Normal School, 09/01/1914 - 30/06/1977. AldG Normal School of Teachers fonds, Access and Admission, 143 written p., 35 not written p., 44 x 32.5 x 3 cm, ENMG04/02. The penultimate seat corresponds to the student Pilar Cateura Geremias.

The Normal School of Teachers of Girona was a teacher training college set up to organize and offer teacher training in primary school education for the province of Girona.

It has preserved much of the documentary collection of the School (1914-1972). The documentation in the School's fonds is very heterogeneous. Most of it is relative to organization of teaching and managing the students and, especially, their transcripts, which includes his academic career.

**DONACIÓ I PROFESSIÓ RELIGIOSA
de la comtessa Brunissenda d'Empúries al monestir de
Sant Daniel de Girona**

1175 gener 8
AMSDG, Pergamins, núm. 38
Pergami, 13 x 23 cm.

L'oblació és l'acte o ritual pel qual una persona es dona o consagra a Déu. Mitjançant aquest mecanisme homes i dones entraven a viure en un monestir. A més de lliurar la seva persona havien de fer també una donació material, un lot de terres o rendes, a la institució per garantir el seu sosteniment. Aquest acte era escriturat de forma pública davant de testimonis que hi donaven validesa.

L'opció personal de Brunissenda d'Empúries, vídua del comte Ponç Hug d'Empúries, com altres dones de la seva època, va ser la de retirar-se al monestir de Sant Daniel de Girona. A canvi de prendre l'habit monacal va donar un dels masos que tenia a Garrigoles i va prometre viure segons la regla de sant Benet.

**DONATION AND RELIGIOUS PROFESSION
by Countess Brunissenda of Empúries to the monastery
of Sant Daniel in Girona**

1175 January 8th
AMSDG, Parchment No. 38,
Parchment, 13 x 23 cm.

Oblation is the act or ritual whereby a person devotes him or herself to God. Through this mechanism men and women entered a monastery. Besides themselves, they also had to make a material donation, a piece of land or rents, to the institution in order to guarantee their upkeep. This act was publicly formalized before witnesses who gave it validity.

Like other women of her day, the personal option of Brunissenda of Empúries, widow of Count Ponç Hug of Empúries, was to retire to the monastery of Sant Daniel in Girona. In return for taking the monastic habit she donated one of the farms that she had in Garrigoles and promised to live according to the rule of Saint Benedict.

2

LA FAMÍLIA

Els éssers humans som majoritàriament gregaris: tendim a viure en família, compartim casa, present i, sovint, passat amb les persones amb qui convivim, a les quals ens uneixen vincles de parentiu o afinitat. Durant segles el nucli familiar ha estat la unitat bàsica per recaptar impostos: ja al segle XIV, data dels primers recomptes fiscals catalans, el cap de família tributava segons la renda familiar.

Els llegats familiars, els béns que s'hereten dels avantpassats (des d'un conjunt de fotografies antigues fins a una casa pairal, terres i censos) poden arribar a constituir importants patrimonis econòmics. L'administració d'aquestes propietats ha generat nombrosa documentació, per exemple de tipus notarial: capítols matrimonials, contractes de compravenda, concòrdies i un llarg etcètera de documents s'escripturaven davant de notari des de l'època medieval.

THE FAMILY Human beings are mostly gregarious: we tend to live as a family, we share a house, a present and often a past with the people we live with, to whom we are linked by blood ties or affinity. For centuries the nuclear family has been the basic unit for collecting taxes: in the fourteenth century, the date of the first fiscal headcounts in Catalonia, the head of the family paid according to the family's income.

Family bequests, the goods inherited from ancestors (from old photographs to a family's country house, land and rents) can add up to important financial legacies. The administration of these assets has generated a great deal of documentation, for example notarial: articles of marriage, contracts of sale, agreements and a long list of documents that since the Middle Ages have been formalized in the presence of a notary.

RETRAT DE GRUP de la família Vilarrubias Ros a l'exterior de la masia de can Melsa a Igualada.

Rafael Vilarrubias en segon terme, situat el quart començant per l'esquerra.
1920-1925
Autor desconegut
INSPAL, Centre de la Imatge de la Diputació de Girona.
Fons Rafael Vilarrubias
Paper a la gelatina de plata (viratge a sèpia), 21 x 30 cm.

"Us descriuria el meu pare com tot un senyor: atractiu, ben plantat i molt elegant. Era el quart d'una família igualadina de 12 germans, els quals tots tingueren la sort de gaudir d'estudis en uns temps molt difícils". Carme Vilarrubias, filla del fotògraf Rafael Vilarrubias.

Rafael Vilarrubias (1905-1953) va establir-se com a fotògraf professional a Banyoles l'any 1931. La seva trajectòria professional va estar marcada per la Guerra Civil i la postguerra, i va compaginar al mateix temps la tasca de retratista d'estudi, fotògraf artístic i fotoperiodista, sempre acompanyat per la seva càmera Leica. Fou exponent dels anys de l'explosió del fotoperiodisme com a registre dels conflictes bèl·lics i socials que es van produir a Europa del 1914 al 1945.

GROUP PORTRAIT of the Vilarrubias Ros family outside the farmhouse of Can Melsa in Igualada.

Rafael Vilarrubias is fourth from the left in the back row.
1920 - 1925
Unknown author
INSPAL Image Centre of Girona Provincial Council.
Rafael Vilarrubias fonds
Gelatin silver prints (sepia toned), 21 x 30 cm.

"I would describe my father to you as a real gentleman: attractive, dapper and very elegant. He was the fourth in a family from Igualada of 12 siblings, all of whom were fortunate to go to school in very difficult times." Carme Vilarrubias, daughter of the photographer Rafael Vilarrubias.

Rafael Vilarrubias (1905-53) set himself up as a professional photographer in Banyoles in 1931. His professional career was marked by the Civil War and the post-war period, and he combined at the same time the job of studio portraitist, artistic photographer and photojournalist, always accompanied by his Leica camera. He was an example of the boom years of photojournalism, recording the wars and social conflicts that took place in Europe from 1914 to 1945.

TALLA DELS LLOCS REIALS DE CATALUNYA

1358
ADG, Mitra, C. 5 núm. 31,
Paper, 175 p., 29,5 x 23 cm.

La talla és una llista dels habitants d'un poble o país, feta a efectes tributaris. Una de les modalitats de talla és el fogotament o relació dels focs (llars) existents, distribuïts per localitats i demarcacions superiors, per a la recaptació del fogatge (o impost que gravava aquests focs), per tal de subvenir a necessitats de la corona. L'impost havia de ser aprovat per les corts generals, que nomenaven també els administradors del fogotament.

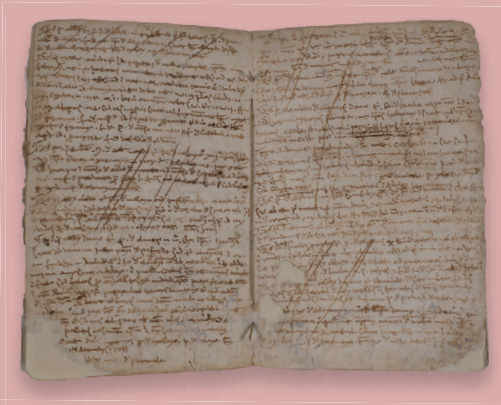
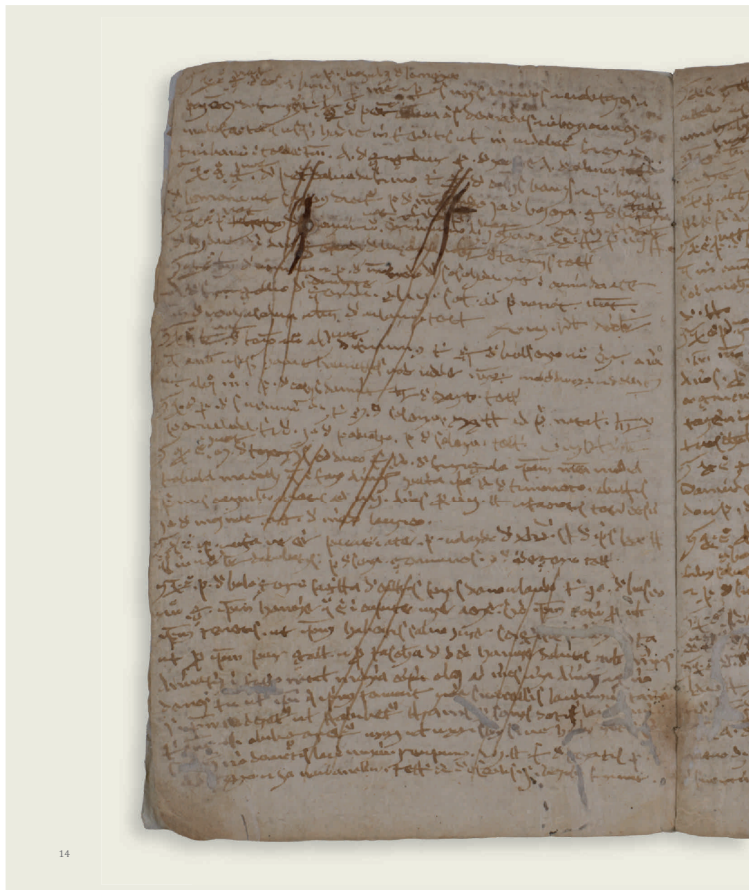
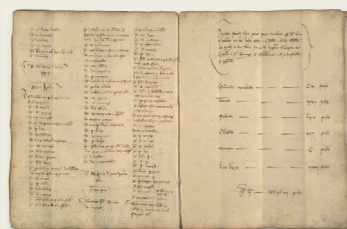
El fogotament de 1358 és el més antic que es conserva. Es tracta d'un recompte de focs o llars habitades a Catalunya per tal de cobrar la quantitat que el rei Pere el Cerimoniós requeria per fer front a les despeses de la guerra contra el rei de Castella. Un dels administradors fou Berenguer de Cruïlles, bisbe de Girona (1348-1362) i primer president de la Generalitat de Catalunya (1359-1362). Això permetria explicar que el manuscrit hagués acabat formant part del fons de la Mitra de Girona.

CENSUS OF ROYAL PLACES IN CATALONIA

1358
ADG, Mitra (Episcopal See), C. 5 No. 31
Paper, 175 p., 29.5 x 23cm

The census (*talla*) is a list of the inhabitants of a village or country, made for tax purposes. One type of census is the *fogatament* or hearth tax, a list of the existing houses (hearths), distributed by localities and upper demarcations, for the collection of the hearth tax, in order to pay for the needs of the king. The tax had to be approved by the Corts Generals (parliament), which also appointed the hearth tax administrators.

The hearth tax of 1358 is the oldest conserved. It is the census of inhabited hearths or houses in Catalonia in order to collect the sums that King Peter the Ceremonious required in order to foot the bill for the war against the king of Castile. One of the administrators was Berenguer de Cruïlles, bishop of Girona (1348-62) and first president of the Generalitat de Catalunya (1359-62). This would explain why the manuscript has ended up in the archives of the bishopric of Girona.

PROTOCOL NOTARIAL més antic de la notaria d'Amer

1261 setembre 18 - 1262 juliol 17
AHG, Fons Districte notarial de Girona. Amer
Paper, 22 x 15,2 cm.

La intervenció del notari és imprescindible perquè un document sigui considerat vàlid i autèntic. El conferix el valor de prova i garanteix la seva seguretat jurídica, imprescindible per donar fe dels negocis entre privats, que sovint tenen a veure amb la família, la propietat i l'herència.

Els registres notariais, o protocols notariais, contenen la primera matèria o escriptura original dels documents. L'assentament en el registre precedeix la redacció definitiva del document, l'instrument públic, que en època medieval solia fer-se sobre pergami. Els primers llibres notariais de Catalunya daten de l'inici del segle XIII, moment en què, entre altres factors, s'introdueix el dret romà i es diu l'ús del paper. Són llibres en paper, primers i de petit format, amb moltes abreviacions i amb les pàgines totalment escrites, inclosos els marges.

FIRST NOTARY RECORD BOOK from the notary's office in Amer

1261 September 18 - 1262 July 17
AHG, Notary's district of Girona fonds. Amer
Paper, 22,2 x 15,5 cm

The part played by the notary is essential for a document to be considered valid and authentic: it confers upon it the value of proof and guarantees its legal security, indispensable to certify business deals between private individuals, which often have to do with the family, property and inheritance.

Notarial registers, or notarial protocols, contain the first original draft of a document. Entry on the register precedes the definitive drafting of the document; the public deed, which in medieval times was usually done on parchment. The first notary record books in Catalonia date from the early thirteenth century, when, among other factors, Roman law was introduced and the use of paper spread. They are paper books, small and slim, with a host of abbreviations and the pages filled up with writing, even the margins.

3

LA COMUNITAT

Els humans ens agrupem també per afinitat d'interessos i de conviccions ideològiques i religioses o per vincles territorials, perquè compartim un espai, una cultura o uns valors.

L'associacionisme neix de la voluntat de diversos individus d'unir-se per aconseguir, principalment, la millora de l'espai públic i la transformació de la realitat. Pren força al segle XIX amb l'aparició d'ateneus, casinos, cooperatives i sindicats.

La idea que el coneixement és motor de progrés de la societat està imbricada en el mateix concepte d'universitat. La universitat és lloc de creació i promoció de la ciència i del saber al servei del desenvolupament econòmic i social de l'entorn on està ubicada.

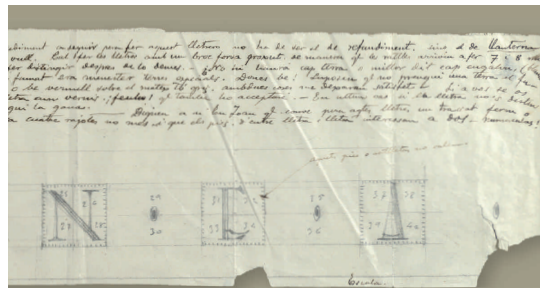
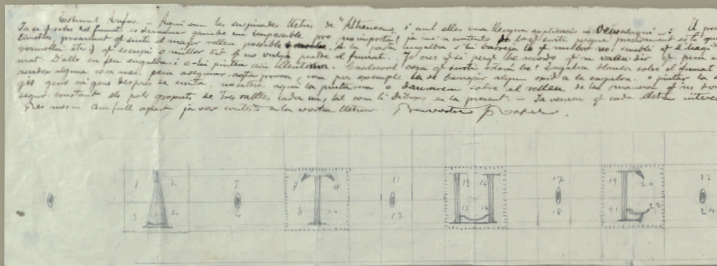
La religió ha estat i és un potent element identitari i cohesionador. Entorn de la religió catòlica s'ha bastit una estructura encarregada de vetllar pels afers espirituals dels creients i ocupada a la vegada dels seus propis afers temporals. L'antiguitat i riquesa documental dels arxius eclesiàstics ho acredita.

THE COMMUNITY Humans group together due to affinity of interests and ideological and religious convictions or due to territorial bonds, because we share a place, a culture or values.

Associations came into being because of the wishes of several individuals to join together to achieve, principally, the improvement of the public space and the transformation of their circumstances. It grew in the nineteenth century with the appearance of *ateneus* (academic clubs), *casinos* (social clubs), cooperatives and trades unions.

The idea that knowledge is the engine of progress of a society is interwoven in the concept of the university. The university is the place of creation and the promotion of science and knowledge at the service of the economic and social development of its surroundings.

Religion has been, and is, a powerful identifying and cohesive element. A structure has been erected based on the Catholic religion with the task of looking after the spiritual affairs of believers and at the same time dealing with their temporal affairs. The antiquity and documentary richness of ecclesiastic archives is proof of this.

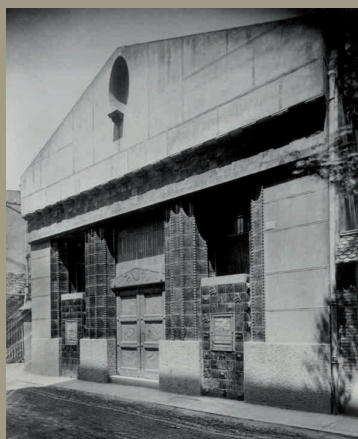

PROJECTE DE L'EDIFICI DE L'ASSOCIACIÓ ATHENEA DE GIRONA, dibuixos de la façana i l'interior

1913
Autor: Rafael Masó i Valentí,
AHCOC - Demarcació de Girona, Fons Rafael Masó, núm. reg. 9519
Tinta i llapis sobre paper, 13 x 63,5 cm.; llapis sobre paper, 63,5 x 44 cm. i 44 x 63,5 cm.;
llapis i aquarel·la sobre paper cartolina, 22,5 x 31 cm. Fotografia de l'Estudi Mas, c. 1916, reg. 21875.

L'any 1913 Rafael Masó va projectar un edifici per a l'associació cultural Athenea -de la qual formava part- al carrer Anselm Clavé. El local havia de servir com a seu, sala d'exposicions i de conferències. L'associació Athenea s'havia creat aquell mateix any i funcionà fins al 1917.

L'ideari i les activitats d'Athenea s'inscrivien totalment dins el Noucentisme i la seva voluntat modernitzadora. Aquestes característiques definiren així mateix el projecte arquitectònic dissenyat per Rafael Masó, que volgué també construir-hi una escola d'arts i oficis al costat. Desapareguda l'associació, l'edifici fou convertit en Escola Normal de Mestres fins al 1965 i enderrocat l'any 1975.

PROJECT FOR THE ATHENEA ASSOCIATION BUILDING

In Girona, drawing of the facade and the interior
1913
Author: Rafael Masó i Valentí
AHCOC - Girona Branch, Rafael Masó fonds, Reg. No. 9519-4
Ink and pencil on paper, 13 x 63.5cm; pencil on paper 63.5 x 44 cm; pencil and aquarelle on cardboard, 22.5 x 31 cm.
Photo by the Estudi Mas, c. 1916, reg. 21875.

In 1913 Rafael Masó designed a building for the Athenea cultural association - of which he was a member - in Carrer Anselm Clavé. The premises had to serve as a headquarters and an exhibitions and conference hall. The Athenea association had been formed that year and functioned until 1917.

The ideas and activities of the Athenea fell completely within Noucentisme and its modernizing drive. These characteristics likewise defined the architectural project designed by Rafael Masó, who also wanted to build an Arts and Crafts School next door. After the association disappeared, the building was turned into a Normal School of Teachers until 1965 and it was demolished in 1975.

ACTA DE CONSAGRACIÓ DE LA CATEDRAL DE GIRONA
1038 setembre 21
ACG, Fons del Capítol de la catedral de Girona, Pergamins, núm. 45
Pergamí, 62,5 x 48 cm.

Les dotalles de les esglésies o actes de consagració són documents dotals que es redactaven amb motiu de la seva consagració. La legislació canònica prohibia que un bisbe consagrés una església si abans no havia rebut el seu dot confirmat per mitjà de la corresponent donació.

Als segle XI els bisbats catalans depenien de la seu metropolitana de Narbona. És per això que participaren a la consagració de la catedral l'arquebisbe de Narbona i els bisbes de Girona, Pere Roger, d'Osona, Oliba, i els de Barcelona, Elna, Coserans o Urgel, a més d'altres dignitats eclesiàstiques, i els comtes de Barcelona Ramon Borrell i Ermessenda de Carcassona, germana del bisbe Pere Roger.

S'atorgava com a dot els drets que la seu gironina ja tenia per concessió reial i apostòlica als comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada. La comtessa Ermessenda hi afegia, a més, tres-centes unces d'or per construir un frontal d'or.

DEED OF CONSECRATION OF GIRONA CATHEDRAL
1038 September 21st
ACG, Girona Cathedral Chapter funds, Parchments, No. 45
Parchment, 62.5 x 48 cm

Churches' *dotalles*, or acts of consecration, are documents relating to churches that were drafted upon their consecration. Canon law forbade a bishop from consecrating a church until he had received its dowry, confirmed through the corresponding donation.

In the eleventh century, Catalan bishops depended on the metropolitan see of Narbonne. For this reason, the archbishop of Narbonne and the bishops of Girona, Pere Roger, of Osona, Oliba, and those of Barcelona, Elna, Coserans or Urgel, besides other ecclesiastical dignitaries and Count and Countess of Barcelona Ramon Borrell and Ermessenda of Carcassonne, the sister of Bishop Pere Roger, all took part in the cathedral's consecration.

The rights that the see of Girona already possessed by royal and apostolic grant in the counties of Girona, Besalú, Empúries and Peralada were given as a dowry. Countess Ermessenda added three hundred ounces of gold to it to construct a golden altar frontal.

UNIVERSITAT DE GIRONA

CARTELL COMMEMORATIU del 21è aniversari de la Universitat de Girona
2012 desembre 4
Autor: Marc Vicens Coll, dissenyador gràfic del Servei de Publicacions de la Universitat de Girona
AUI&G, Fons Universitat de Girona, CT175
Original: Suport electrònic. InDesign® CS6.0 Document (3.653.728 bytes). Dibuix amb tintes de colors.
Reproducció: Paper, 65 x 45 cm.

La il·lustració del cartell commemoratiu del 21è aniversari de la Universitat de Girona es basa en l'arbre de la ciència de Ramon Llull, per transmetre la idea de vitalitat de la Universitat de Girona.

L'any 1446 el rei Alfons IV va concedir a la ciutat el privilegi per fundar l'Estudi General de Girona. La institució va ser suprimida el 1717 per Felip V. L'any 1869 la ciutat va recuperar els estudis universitaris amb la creació de la Universitat Lliure de Girona, activa fins a 1874.

Al llarg del segle XX van existir diferents centres d'ensenyament superior. Entre altres, l'Escola Normal de mestres (1914), el Col·legi Universitari de Girona (1969, dependent de la UAB), l'Escola Universitària Politècnica de Girona (1977, dependent de la UPB) i l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials (1984, adscrita a la UAB). L'any 1991 tots ells conflouren en la Universitat de Girona, que fou creada per la Llei 35/1991 del Parlament de Catalunya.

POSTER COMMEMORATING the 21st anniversary of the University of Girona
2012 December 4th
Author: Marc Vicens Coll, graphic designer of the Publications Service of the University of Girona
AUI&G, University of Girona funds, CT175
Original: Digital support. InDesign® CS6.0 Document (3.653.728 bytes). Drawing in different-coloured inks.
Reproduction: Paper, 65 x 45cm.

The illustration on the poster commemorating the 21st anniversary of the University of Girona is based on Ramon Llull's tree of knowledge, to transmit the idea of the vitality of the University.

In 1446, King Alfonso the Magnanimous granted the city the privilege of creating the Estudi General of Girona. The institution was suppressed by Philip V in 1717. In 1869 the city recovered university studies with the creation of the Universitat Lliure de Girona, active until 1874.

Throughout the twentieth century several higher education institutions emerged: the Escola Normal de Mestres (1914), the Col·legi Universitari de Girona (1969, dependent on the UAB), the Escola Politècnica Superior (1977, depending on the UPB) and the Escola Universitària d'Estudis Empresarials (1984, linked to the UAB). In 1991 they all came together at the University of Girona, which was created by Law 35/1991 of the Parliament of Catalonia.

4

**EL MUNICIPI:
GIRONA**

Es defineix el municipi com una associació natural, reconeguda per la llei, de persones i de béns, determinada per les necessàries relacions de veïnatge, dintre el terme o el territori sotmès a la jurisdicció d'un ajuntament. Segons l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, la definició es pot completar, especificant que és l'ens local bàsic de l'organització territorial de Catalunya i el mitjà essencial de participació de la comunitat local en els afers públics.

El municipi és i ha estat productor de documentació: ho és el govern i l'administració municipal però també les persones i entitats que hi viuen. La documentació d'arxiu ens informa del present i el passat del municipi, de Girona. És testimoni dels moments fundacionals de la ciutat, quan es defineixen els seus límits territorials i les seves competències, i també ens permet resseguir la seva evolució urbanística i les funcions que ha exercit. Però la ciutat és, a més, escenari del dia a dia dels seus habitants i d'esdeveniments excepcionals que la trasbalsen i que d'una manera o altra també són documentats.

THE MUNICIPALITY: GIRONA The municipality is defined as a natural association, recognized by law, of people and goods, determined by the necessary neighbourly relationships, within the boundaries or territory subject to the jurisdiction of a local council. According to Catalonia's Statute of Autonomy, the definition can be completed, specifying that it is the basic local body of the territorial organization of Catalonia and the essential means of participation of the local community in public affairs.

The municipality is and has been a producer of documents: not only the municipal government and administration itself but also the people and organizations that reside in it. The archive documentation informs us of the present and the past of the municipality of Girona. It is a witness to the founding moments of the city, when its territorial boundaries and its powers are defined, and it also allows us to follow its urban development and the functions it has exercised. But the city is, moreover, the backdrop to the daily lives of its inhabitants and the scene of exceptional events that affect it, which in one way or another are recorded too.

PRIVILEGI D'EN PROVENÇAL, atorgat pel rei Pere el Gran a la ciutat de Girona
1284 gener 25.
AMGi, Fons Ajuntament de Girona, Pergamins, reg. esp. 9
Pergami, 36,3 x 53 mm.

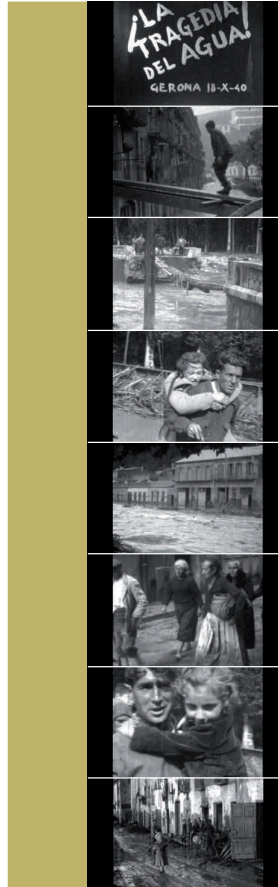
Els privilegis són disposicions amb caràcter de llei que concedeix al rei a una població o territori i que sovint comportaven un benefici o una exempció per als destinataris.

El Privilegi d'en Provençal, concedit pel rei Pere el Gran, és considerat l'acta fundacional del govern municipal de Girona. En vint-i-un capítols es regula com ha de ser l'organització política, fiscal, econòmica, jurídica i militar de la ciutat. El capítol XX, en concret, permet als prohoms de Girona d'escollir sis persones que els representin i governin la ciutat. Atesa la rellevància d'aquest tipus de documents per al regiment de la ciutat, eren copiats en llibres de privilegis.

PRIVILEGE OF PROVENÇAL
granted by King Peter the Great to the city of Girona
1284 January 25th
AMGi, Girona City Council funds, Parchments, specific register 9
Parchment, 36.3 x 53 cm.

Privileges are legal provisions that the king granted to a town or territory and they often brought with them certain benefits or exemptions for the recipients.

The *Privilege of Provençal*, granted by King Peter the Great, is considered the founding deed of the municipal government of Girona. In 21 chapters it regulates the nature of the city's political, fiscal, economic, legal and military organization. Chapter XX, to be precise, allows the *prohoms* (prominent citizens) of Girona to choose six people to represent them and govern the city. Given the importance of this type of document for the governance of the city they were copied in books of privileges.

PEL·LÍCULA LA TRAGÈDIA DE L'AIGUA

1940
Autor: Antoni Varés i Martinell
CRDI - Ajuntament de Girona, Fons Antoni Varés i Martinell
Plàstic, acetat, 9,5 mm. (reversible), durada: 6 minuts.

Els documents audiovisuals són aquells documents en què la informació fixada es pot percebre o reproduir com a imatges amb so, o sense, que transmeten l'efecte de moviment.

La tragèdia de l'aigua és un reportatge sobre les inundacions del dia 18 d'octubre de 1940 a la ciutat de Girona i dels desperfectes que van ocasionar. Antoni Varés i Martinell en fou el director, guionista i operador. Les seves pel·lícules, filmades entre 1930 i 1965, són les primeres produccions d'un cineasta amateur a la ciutat de Girona. Predominen les de caire documental; com a testimoni fidel de la societat d'una època i retrat en viu d'uns esdeveniments passats, són un valuós recurs per a la recerca històrica.

FILM LA TRAGÈDIA DE L'AIGUA
1940
Film-maker: Antoni Varés i Martinell
CRDI - Girona City Council, Antoni Varés i Martinell fonds
Plastic, Celluloid acetate, 9.5mm, Run time: 6 minutes

In audio-visual documents the information may be perceived or reproduced as images with or without sound, transmitting the effect of movement.

The *tragèdia de l'aigua* is a film report on the flooding on 18th October 1940 in the city of Girona, and the damage it caused. Antoni Varés i Martinell was the director, scriptwriter and cameraman. His films, made between 1930 and 1965, are the first productions by an amateur filmmaker in the city of Girona. They are mainly documentaries as a faithful testimony to the society of that time and a living portrait of past events, they are a valuable resource for historical research.

PROFECTE DE MERCAT D'ABASTAMENTS
sobre el riu Onyar de l'arquitecte Joaquim Maggioni
1929
Autor del dibuix: J. Carrera
AMGi, Fons Ajuntament de Girona, Urbanisme i obres, reg. 10976
Lapis de color sobre paper cartolina, 48 x 72,5 cm.

L'any 1929 l'Ajuntament de Girona va encarregar a l'arquitecte Joaquim Maggioni un projecte de mercat cobert. Des de mitjan segle XIX s'intentava millorar la situació del mercat d'abastaments i adequar-lo a les modernes exigències sanitàries i urbanístiques. El projecte de Maggioni havia de cobrir el sector de l'Onyar al costat del pont de Pedra. L'any 1930 les obres foren paralitzades i s'inicià un llarg contenciós.

El nou mercat, a la plaça Calvet i Rubalcaba, no fou construït fins al 1940. Ricard Giralt i Casadesús i Juan Gordillo i Nieto van elaborar el projecte i batallons de presos polítics van construir l'edifici. Sobre els antics fonaments del mercat es va construir la plataforma de la plaça de Catalunya.

PLAN FOR A FRESH FOOD MARKET
on the river Onyar by the architect Joaquim Maggioni
1929
Drawing: J. Carrera
AMGi, Girona City Council funds, Planning and public works, Reg. 10976
Pencil on paper; 48 x 72.5 cm

In 1929 Girona City Council commissioned architect Joaquim Maggioni with a project for a covered market. Since the middle of the nineteenth century, attempts had been made to improve the situation of the fresh food market and adapt it to modern health and planning requirements. Maggioni's project was to cover the part of the Onyar next to the Pedra bridge. In 1930 the work was halted and a long legal dispute ensued.

The new market, in Plaça Calvet i Rubalcaba, was not built until 1940. Ricard Giralt i Casadesús and Juan Gordillo i Nieto drew up the plan and battalions of political prisoners built the building. The platform in Plaça de Catalunya was built over the market's old foundations.

5

LA COMARCA

Les demarcacions territorials serveixen per organitzar la gestió de competències i serveis. A Catalunya coexisteixen diverses estructures territorials derivades de les diferents administracions públiques: les comarques, a nivell local, i les províncies, mitjançant les quals s'organitzen els serveis de la Generalitat de Catalunya i del govern estatal, històricament estructurats per vegueries.

Al territori, les administracions competents exerceixen les funcions que els pertocuen, per exemple en el control i seguiment de les activitats econòmiques o en la provisió de serveis i infraestructures. En el cas de les infraestructures de comunicació signifiquen també l'articulació d'un territori a nivell econòmic i social.

La història de l'Hospital de Santa Caterina evidencia com han evolucionat els sistemes de gestió i administració de serveis al llarg dels segles i també la documentació que han generat. Com a institució, l'hospital ha estat gestionat successivament pel govern municipal, la Diputació de Girona i l'administració autonòmica. Com a edifici ara concentra les delegacions territorials dels departaments de la Generalitat de Catalunya a Girona.

THE COMARCA Territorial demarcations help to organize the running of powers and services. In Catalonia various territorial structures derived from the different public authorities exist side by side: the *comarques*, on a local level, and the provinces, through which the services of the Generalitat de Catalunya and the government of the state are organized, divided historically into *vegueries*.

In the territory, the competent authorities exercise the functions that belong to them, for example in the control and monitoring of economic activities or in the provision of services and infrastructures. In the case of communication infrastructures they also signify the articulation of a territory economically and socially.

The history of Santa Caterina Hospital shows how the systems of management and administration of services have developed over the centuries and also the documentation that they have generated. As an institution it has been run successively by the municipal government, the Girona Provincial Council and the autonomous government. As a building it now concentrates the territorial delegations of the departments of the Generalitat de Catalunya in Girona.

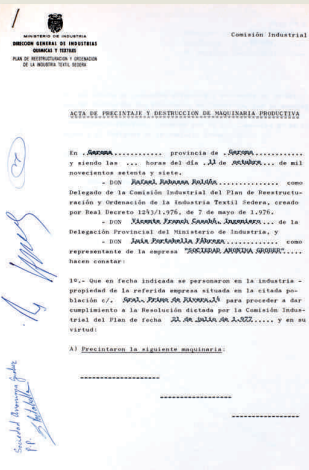

Foto: IAC. CEIB. Ajuntament de Girona

EXPEDIENTE DE LA FÀBRICA GROBER
del Registre d'Establiments Industrials de Catalunya (REIC)
1970 - encara vigent
AHG, Fons Indústria (Girona),
Registre d'Establiments Industrials de Catalunya,
REIC 1700123 i REIC 15170
Paper, 29,5 x 21 cm.

El Registre Industrial servia per conèixer la realitat industrial del país i, al mateix temps, exercia la vigilància del funcionament i el compliment de la legalitat vigent. En els expedients del Registre Industrial, a més de l'acta d'inscripció de l'empresa, hi trobem la memòria descriptiva que conté dades econòmiques, les matèries primeres utilitzades, la maquinària, etc. i els plànols de la instal·lació.

El Registre Industrial fou substituït l'any 1996 pel Registre d'Establiments Industrials de Catalunya (REIC) (Decret 324/1996, d'1 d'octubre) que pretenia recollir les dades dels establiments que desenvolupaven una activitat industrial i va estar vigent fins a l'any 2011 (Llei 11/2011, de 29 de desembre, de reestructuració del sector públic per agilitzar l'activitat administrativa).

FILE OF THE GROBER FACTORY
of the Register of Industrial Establishments of Catalonia (REIC)
1970 - the present
AHG, Industry (Girona), Register of Industrial Establishments of Catalonia, REIC 1700123 and REIC 15170
Paper, 29.5 x 21 cm.

The purpose of the Industrial Register was to learn about the country's industrial situation and, at the same time, it watched over the functioning and compliance with current legislation. In the files of the Industrial Register, besides the deed of entry of the company we find the descriptive report that contains financial data, the raw materials used, the machinery, and so on, as well as the plans of the plant.

The Industrial Register was replaced in 1996 by the Register of Industrial Establishments of Catalonia (REIC) (Decree 324/1996, 1st October) which was intended to gather all the data of establishments that carried out industrial activity and was in force until 2011 (Law 11/2011, 29th December, on restructuring the public sector to speed up administrative activity).

MAPA PROVINCIA DE GERONA
1870 gener 1
Autor: Esteban Muxach, director de Camins Veïnals de la Diputació de Girona
AGDG, Fons Diputació de Girona,
Plànols i mapes, núm. 67
Dibuix amb tinta de colors sobre paper, 42 x 61,5 cm,
escala 1:400.000

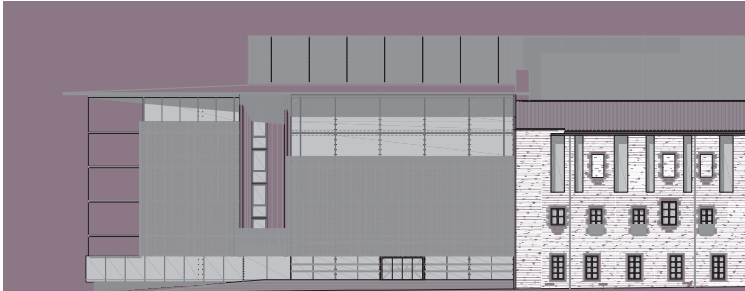
Els mapes són una representació plana o en dues dimensions d'un espai que té tres dimensions, amb signes convencionals o símbols i indicació de l'escala. Serveixen per orientar-se en una regió o país.

El 1870 el cap del servei de Camins Veïnals de la Diputació de Girona, l'enginyer Esteve Muxach, va compilar i dibuixar un mapa actualitzat de la xarxa viària de la província de Girona, en un moment d'impuls de la construcció i arranjament de les carreteres i camins, i coincidint amb la nova Llei provincial de 1870.

MAP PROVINCIA DE GERONA
1870 January 1st
Author: Esteban Muxach, director of Local Byways of Girona Provincial Council
AGDG, Girona Provincial Council funds,
Plans and Maps 67
Drawing in different-coloured inks, 42 x 61.5 cm, scale 1:400,000

Maps are a flat or two-dimensional representation of a space that is three-dimensional, with conventional signs or symbols and the indication of the scale. They are used to find one's bearings in a region or country.

In 1870 the head of the department of Local Byways of Girona Provincial Council, the engineer Esteve Muxach, compiled and drew an up-to-date map of the road network in the province of Girona, at a time when many highways and byways were being laid, and coinciding with the new Provincial Law of 1870.

PROJECTE EXECUTIU
de les dependències administratives de la Generalitat de Catalunya a l'illa d'equipaments de l'actual Hospital de Santa Caterina. Planta i alçat

2005
Autors: Josep Fuses i Joan Maria Viader; arquitectes
AAGG, Gerència de Serveis Comuns, Projectes d'obres, exp.11, UI2,
Suport paper i digital, 59,4 x 84 cm, escala: 1.100.

Un projecte executiu determina com serà la construcció d'un nou edifici i la seva organització. Conté dades tècniques, una memòria descriptiva, els pressupostos i els plànols del projecte.

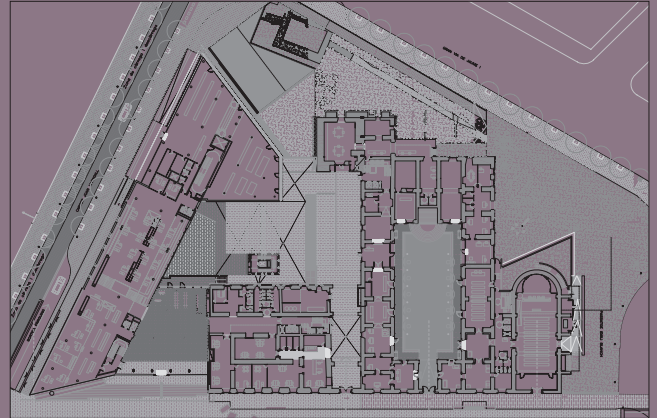
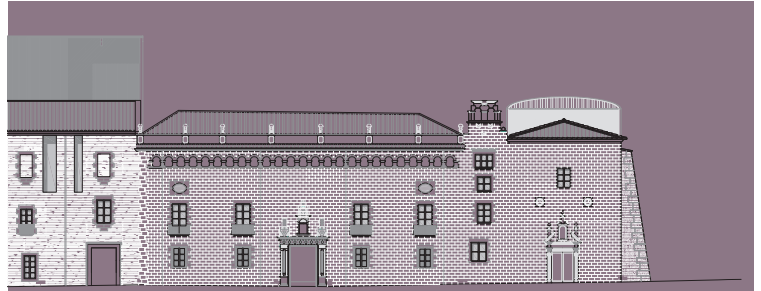
L'any 2006 s'empenygué la transformació de l'edifici de l'Hospital de Santa Caterina com a seu de la Generalitat de Catalunya a Girona. La nova seu albergaria la majoria de delegacions territorials de la Generalitat que fins al moment es trobaven esparses per la ciutat de Girona. Prèviament l'Hospital de Santa Caterina —que havia estat fundat el 1212 a prop de l'actual plaça del Mercat i ja fou reubicat el 1678— es va traslladar al Parc Martí i Julià de Salt. La construcció del nou edifici ha suposat un canvi urbanístic important per a la ciutat.

EXECUTIVE PROJECT
for the administrative headquarters of the Generalitat de Catalunya in facilities complex of the current Santa Caterina Hospital. Floor plan and elevation

2005
Authors: Josep Fuses i Joan Maria Viader, architects
AAGG, General Services Management, Works projects, Exp. 11, UI2
Paper and digital support, 59.4 x 84cm, scale 1:100. Paper and digital support.

An executive project determines what the building and its organization will be like. It contains technical data, a descriptive report, the budgets and the plans of the project.

In 2006 the transformation of the Santa Caterina Hospital building into the headquarters of the Generalitat de Catalunya in Girona began. The new building would house most of the Generalitat's territorial delegations that hitherto had been scattered around the city. Before that, Santa Caterina Hospital — which was founded in 1212 near the modern-day Plaça del Mercat and moved in 1678 — had been moved to Parc Martí i Julià in Salt. The construction of the new building has entailed an important urbanistic change for the city.

6

EL PAÍS: CATALUNYA

Els arxius de la ciutat de Girona conserven nombrosos documents que fan referència a l'articulació política dels territoris catalans d'ençà de l'època medieval. Al segle IX, quan els comtats catalans depenien orgànicament de l'imperi franc i les autoritats civils convivien (en minoria) amb les autoritats eclesiàstiques, les butlles papals reconeixien els drets dels bisbes de Girona atorgats pels reis francs.

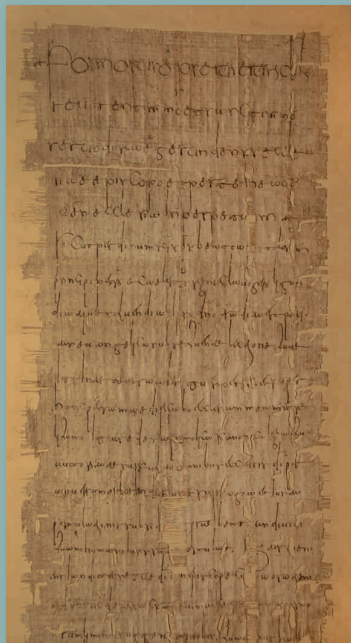
Al començament del segle XX poc quedava de la sobirania política assolida en època medieval. La vinculació a l'Estat espanyol era estreta i s'articulava sobre la base de les quatre províncies catalanes. El 1914 la Mancomunitat de Catalunya, nascuda de l'agrupació de les quatre diputacions provincials, significà el primer reconeixement per part de l'Estat espanyol de la personalitat i de la unitat territorial de Catalunya.

La conscienciació política del segle XIX i XX anà de la mà de part de la burgesia catalana que contribuï a la industrialització i modernització de l'estat. Girona entrà lentament en aquest procés industrialitzador, però algunes fàbriques gironines foren capdavanteres en els seus sectors.

THE COUNTRY: CATALONIA The archives of the city of Girona conserve numerous documents that refer to the political articulation of the Catalan territories since medieval times. In the ninth century, when the Catalan counties depended organically on the Frankish empire and the civil authorities coexisted (as a minority) with the ecclesiastical authorities, papal bulls recognized the rights of the bishops of Girona granted by the Frankish kings.

By the early twentieth century little remained of the political sovereignty achieved in the medieval period. There were close links with the Spanish state that were articulated based on the four Catalan provinces. In 1914 the Mancomunitat de Catalunya, born of the grouping together of the four provincial governments, meant the first recognition by the Spanish state of the personality and territorial unity of Catalonia.

The political awakening in the nineteenth and twentieth centuries went hand in hand with part of the Catalan bourgeoisie who contributed to the industrialization and modernization of the state. Girona entered this industrialization process slowly, but some factories in Girona were leaders in their sectors.

BUTLLA DEL PAPA FORMÓS

891 - 892
ACG, Fons del Capítol de la catedral de Girona,
Pergamins, núm 9 (actualment exposada al Museu Tresor
de la Catedral)
Papir, 157 x 31 cm.

La butlla del papa Formós és una de les 10 butlles papals en papir existents a Catalunya, de les 25 que encara es conserven arreu del món. La paraula "butlla" designava en un principi només el segell de plom que acompanyava els documents papals. La cancelleria pontifícia va continuar usant el papir com a suport documental seguint la voluntat de distinció i prestigi, ja que era un material que havia esdevingut rar i exòtic.

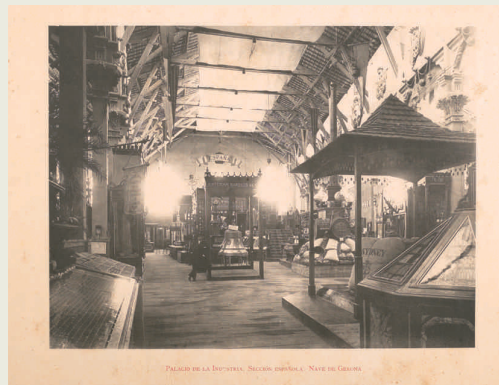
La butlla del papa Formós va ser atorgada a petició del bisbe de Girona Servusdei, que va anar expressament a Roma a demanar-la. En el document es confirma a la Seu de Santa Maria de Girona la propietat de tots els béns i drets que la Seu tenia concedits pels emperadors i reis francs i altres persones temeroses de Déu. El fet que falti la part inferior o escatocel de la butlla impedeix que pugui ser datada amb exactitud.

BULL OF POPE FORMOSUS

891 - 892
ACG, Girona Cathedral Chapter funds, Parchments,
No. 9 (currently exhibited at the Cathedral Treasury Museum)
Papyrus, 157 x 31 cm.

The bull of Pope Formosus is one of the 10 papal bulls on papyrus that exist in Catalonia, of the 25 that are still conserved in the world. To begin with the word "bull" merely referred to the lead seal that accompanied papal documents. The pontifical chancery continued using papyrus as a documentary support in order to give them distinction and prestige, as it was a material that had become rare and exotic.

The bull of Pope Formosus was granted at the request of Servusdei, bishop of Girona, who went to Rome expressly to ask for it. The document confirms on the See of Santa Maria in Girona ownership of all the goods and rights that the See had been granted by Frankish emperors and kings and other god-fearing persons. The fact that the bottom part, or escatocel, of the bull is missing prevents it from being dated exactly.

PALAU DE LA INDÚSTRIA, SECCIÓ ESPANYOLA. NAVE DE GIRONA

**VISTA DEL PAVELLÓ DE GIRONA,
dins la Secció Espanyola del Palau de la Indústria
de l'Exposició Universal de Barcelona de 1888**

1888 abril 8 - desembre 9
Autor: Pau Audouard
CRDI - Ajuntament de Girona,
Col·lecció Ajuntament de Girona, reg. 101821
Col·lotip, 36 x 42 cm.

El fotògraf Pau Audouard obtingué el 1887 l'exclusiva fotogràfica de l'Exposició Universal que tindria lloc a Barcelona l'any següent. Aquest fet, juntament amb l'obertura d'una galeria de nova planta a la Gran Via de Barcelona l'any 1886, fou decisiu per a l'impuls de l'empresa Audouard y Cia.

Les exposicions universals es van anar succeint arreu d'Europa al llarg del segle XIX i inicis del XX. La seva principal funció era mostrar els grans avenços tecnològics del moment i les darreres expressions artístiques acadèmiques. L'exposició universal de Barcelona del 1888 va projectar internacionalment la imatge de la ciutat i va transformar diferents espais urbans, alhora que va generar moltes controvèrsies. L'exposició va ser també un aparador de les indústries locals més emergents i va promoure noves empreses: l'italià Cristòfol Grober, després de ser a l'exposició va visitar Girona i va decidir instal·lar-hi un fabrica de cintes.

**VIEW OF THE GIRONA PAVILION,
in the Spanish Section of the Palace of Industry, at the Universal
Exhibition of Barcelona of 1888**
1888 April 8 - December 9
Author: Pau Audouard
CRDI - Girona City Council, Girona City Council Collection,
Reg. 101821. Collotype, 36 x 42cm.

In 1887 photographer Pau Audouard obtained the exclusive rights to photograph the Universal Exhibition to be held in Barcelona the following year. This fact, along with the opening of a new gallery in Gran Via in Barcelona in 1886, was crucial for the growth of the company Audouard y Cia.

Universal exhibitions were a regular feature all over Europe in the nineteenth and twentieth centuries. Their principal function was to show the great technological advances of the day and the latest academic artistic expressions. The Universal Exhibition of Barcelona in 1888 projected the city's image internationally and transformed different parts of it, as well as generating many controversies. The exhibition was also a shop-window for the most booming local companies and produced new enterprises: after visiting the exhibition, the Italian Cristoforo Grober visited Girona and decided to set up a ribbon factory there.

**DIPUTACIÓ PROVINCIAL
DE BARCELONA**

24 de gener 1914
A mi veure
dute p[er] me

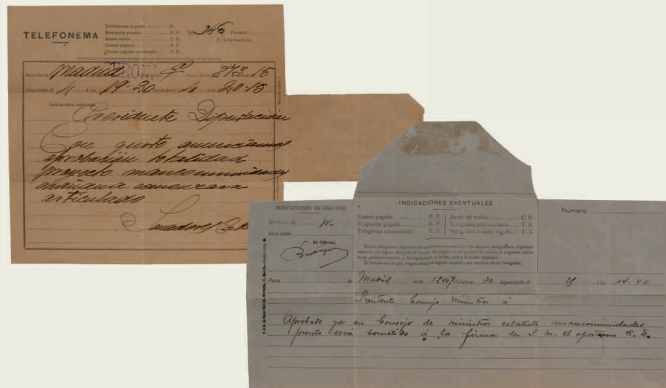
Aquesta Diputació, en sessió de 10 del corrent, va acordar per majoria absoluta de vots, ratificar l'Estatut de la Mancomunitat de Catalunya aprovat per l'Assemblea general celebrada en aquesta ciutat el dia 9 d'aquest mes; i en sessió de 20 del mateix, i també per majoria absoluta, contribuir als primers gastos de la nova entitat amb la quantitat de dues centes cinquanta mil pessetes.

Lo que tinc l'honor de comunicar-li per el seu coneixement i satisfacció.

Deu lo guardi molts anys.

Barcelona, 24 de gener de 1914.

SEÑOR PRESIDENTE DE LA DIPUTACION PROVINCIAL DE GERONA.

**OFICI D'ENRIC PRAT DE LA RIBA,
president de la Diputació de Barcelona, i TELEGRAMA
D'EDUARDO DATO, president del Consell de Ministres, a
Agustí Riera i Pau, president de la Diputació de Girona.**

1914 gener 24 - març 25
ADGD, Fons Diputació de Girona, D532
Paper, 23,5 x 17 cm. (ofici), 18,5 x 30 cm. (telegrama)

Els oficis són comunicacions entre funcionaris i autoritats de diferents ordres. La Mancomunitat de Catalunya (1914-1925) va agrupar les quatre diputacions catalanes i constituïa el primer reconeixement des de 1714 per part de l'Estat espanyol de la personalitat i la unitat territorial de Catalunya.

En el marc del procés polític que va portar a la seva constitució, el 6 d'abril de 1914, la Diputació de Barcelona va ser la primera a ratificar l'estatut de la nova institució i adherir-s'hi, i per això el seu president i futur president de la Mancomunitat, Enric Prat de la Riba, comunica aquest pas a Agustí Riera i Pau, president de la Diputació de Girona.

**OFFICIAL WRITTEN NOTICE FROM ENRIC PRAT DE LA RIBA,
president of the Provincial council of Barcelona, and TELEGRAM
FROM EDUARDO DATO, president of the Council of Ministers, to
Agustí Riera i Pau, president of the Provincial council of Girona**
1914 January 24th - March 25th
ADGD, Girona Provincial Council funds, D532
Paper, 23.5 x 17 cm. (notice), 18.5 x 30 cm. (telegram)

Official written notices, *oficis*, are letters sent between officials and representatives of different government bodies. The Mancomunitat de Catalunya (1914-25) grouped together the four Catalan provincial councils (*diputacions*) and was the first recognition since 1714 by the central state of the personality and territorial unity of Catalonia.

In the framework of the political process that led to its establishment, on 6th April 1914, Barcelona Provincial Council was the first to ratify the charter of the new institution and adhere to it, and so its president and the future president of the Mancomunitat, Enric Prat de la Riba, notified Agustí Riera i Pau, president of the Provincial council of Girona of this move.

EL CONTINENT: EUROPA

Girona no ha estat mai aliena al context europeu del qual forma part i sovint l'ha reivindicat explícitament. Una mostra n'és l'antiga devoció per Carlemany, figura clau en l'articulació dels territoris europeus dels segles VIII i IX. Al rei franc se li ha atorgat tal protagonisme que moltes llegendes situen l'origen de la ciutat en la seva persona i fins i tot un cartulari de la seu episcopal de Girona fou batejat en honor seu.

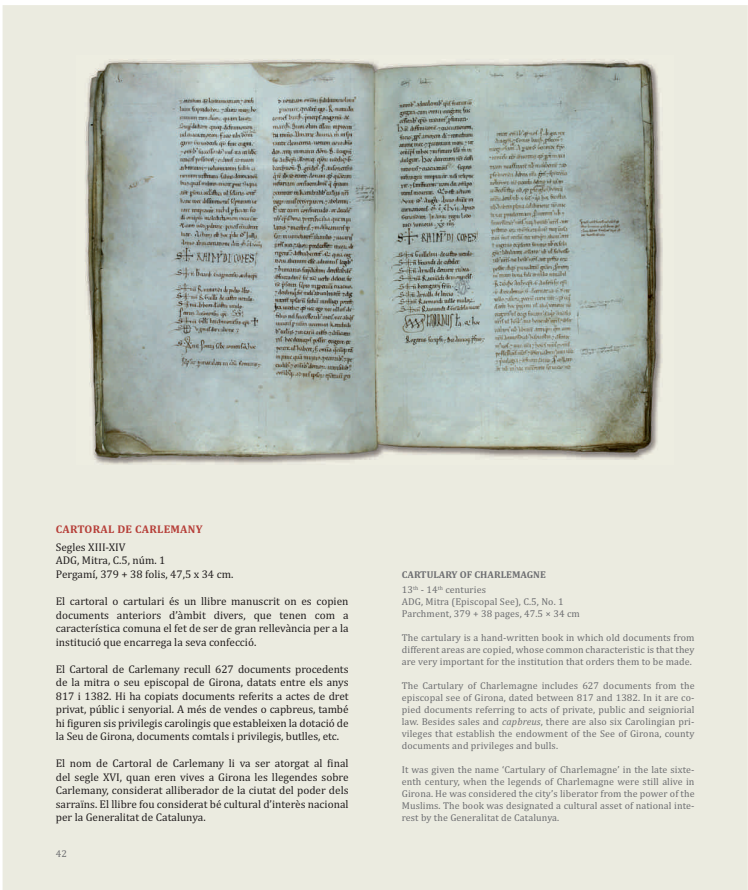
La ciutat és testimoni de la riquesa cultural europea però també de barbàries. L'any 1940 els horrors de l'Europa nazi també arriben a les comarques gironines, amb la connivència de les autoritats franquistes. L'exili i deportació de gran part de la intel·lectualitat europea, una petita part de tota la població que fou anorreada, es poden resseguir en els expedients de frontera del fons del Govern Civil.

Però la frontera pirinenca, a vegades volguda, a vegades rebutjada, esdevingué també un reclam turístic. La creació o consolidació de la marca Costa Brava i la construcció de l'Aeroport Girona - Costa Brava comportà la colonització turística del territori, profusament documentada sobre el paper i també sobre el paisatge.

THE CONTINENT: EUROPE Girona has never been indifferent to the European context of which it is part and it has often explicitly defended this. One example of this is the long-standing devotion to Charlemagne, a key figure in the articulation of European territories in the eighth and ninth centuries. The Frankish king has been given so much prominence that many legends ascribe the city's origins to him and a cartulary of the episcopal see of Girona was even named after him.

The city has borne witness to the cultural wealth of Europe but also to barbarity. In 1940 the horrors of Nazi Europe reached the *comarques* of Girona, with the connivance of the Francoist authorities. The exile and deportation of many European intellectuals, a small part of all those who were exterminated, can be followed in the border files of the Civil Government Archives.

However, the Pyrenean border, at times desired, at times rejected, also became a tourist attraction. The creation or consolidation of the Costa Brava trademark and the building of Girona-Costa Brava airport brought with it the colonization of the territory by tourists, profusely recorded on paper and on the landscape too.

CARTULARI DE CARLEMANI
Segles XIII-XIV
ADG, Mitra, C.5, núm. 1
Pergamí, 379 + 38 folis, 47,5 x 34 cm.

El cartoral o cartulari és un llibre manuscrit on es copien documents anteriors d'àmbit divers, que tenen com a característica comuna el fet de ser de gran rellevància per a la institució que encarrega la seva confecció.

El Cartoral de Carlemany recull 627 documents procedents de la mitra o seu episcopal de Girona, datats entre els anys 817 i 1382. Hi ha còpiats documents referits a actes de dret privat, públic i senyorial. A més de vendes o capbreus, també hi figuren els privilegis carolíngis que estableixen la datació de la Seu de Girona, documents contals i privilegis, butlles, etc.

El nom de Cartoral de Carlemany li va ser atorgat al final del segle XVI, quan eren vives a Girona les llegendes sobre Carlemany, considerat alliberador de la ciutat del poder dels sarraïns. El llibre fou considerat bé cultural d'interès nacional per la Generalitat de Catalunya.

CARTULARY OF CHARLEMAGNE
13th - 14th centuries
ADG, Mitra (Episcopal See), C.5, No. 1
Parchment, 379 + 38 pages, 47.5 x 34 cm

The cartulary is a hand-written book in which old documents from different areas are copied, whose common characteristic is that they are very important for the institution that orders them to be made.

The Cartulary of Charlemagne includes 627 documents from the episcopal see of Girona, dated between 817 and 1382. In it are copied documents referring to acts of private, public and seigniorial law. Besides sales and capbreus, there are also six Carolingian privileges that establish the endowment of the See of Girona, county documents and privileges and bulls.

It was given the name 'Cartulary of Charlemagne' in the late sixteenth century, when the legends of Charlemagne were still alive in Girona. He was considered the city's liberator from the power of the Muslims. The book was designated a cultural asset of national interest by the Generalitat de Catalunya.

COMUNICAT DE LA COMISSARIA d'Investigació i Vigilància de la Frontera Oriental anunciant la mort de Walter Benjamin a Portbou (Alt Empordà)
1940 setembre 28
AHG, Fons Govern Civil de Girona, Expedients de fronteres, sig. top. 297/11
Paper, 15,5 x 21,7 cm.

Francescos, polonesos, alemanys, italians... milers de ciutadans europeus van passar la frontera espanyola fugint de la persecució del nazisme. La policia espanyola obria uns expedients personals que ens informen dels noms, origen, condició i destí d'aquestes persones que fugien de l'horror.

En el millor dels casos se'ls permetia continuar el seu exode cap a Portugal o el nord d'Àfrica. Sovint se'ls confiscaven els diners i moltes vegades acabaven ingressats a la presó o en un camp de concentració. La sèrie d'expedients de frontera és el testimoni de l'horror viscut per una Europa marcada per la barbàrie.

Walter Benjamin, assagista i filòsof alemany, se suïcidà el 26 de setembre de 1940 a Portbou, on havia arribat fugint dels nazis. El comunicat anunciant la seva mort és símbol dels mecanismes repressius — moltes vegades basats en el document en sentit ampli— que han utilitzat les formes de govern dictatorial per perseguir els diferents o les minories.

LETTER
from the Department of Investigation and Surveillance on the Eastern Border addressed to the Civil Government of Girona, announcing the death of Walter Benjamin in Portbou (Alt Empordà)
1940 September 28th
AHG, Civil Government of Girona funds, Border Files, sig. top. 297/11
Paper, 15.5 x 21.7cm

French, Polish, Germans, Italians... thousands of European citizens crossed the Spanish border fleeing the persecution of the Nazis. The Spanish police opened personal files that tell us the names, origins, condition and fate of those people who fled the horror.

At the very best they were allowed to continue their journey towards Portugal or North Africa. Their money was frequently confiscated and they often ended up in prison or in a concentration camp. The series of border files is the testimony to the horror experienced by a Europe marked by barbarity.

Walter Benjamin, a German essayist and philosopher, committed suicide on 26th September 1940 in Portbou, where he had arrived escaping from the Nazis. The letter announcing his death is a symbol of the repressive mechanisms — very often based on the document in a broad sense — that forms of dictatorial government have used to persecute minorities or those who are different.

C/À BRAVA - S^T FELIU DE GUIXOLS
 S^T ELM N° 4
 Els Banys MR

**ARRIBADA DE LA TURISTA DOS MILIONS
a l'Aeroport Girona - Costa Brava**

1970 setembre 3
 Autor: Pablo García Cortés, *Pablito*
 INSPA, Centre de la Imatge de la Diputació de Girona,
 Fons Pablito
 Negatiu de gelatina de plata, acetat, 135 mm.

En fotografia, la imatge és fixada en una matriu original, en aquest cas negatiu plàstic, triacetat de cel·lulosa, utilitzat a partir dels anys cinquanta. Les fotografies que il·lustren la premsa escrita, captades per reporters gràfics, documenten la majoria d'esdeveniments del segle XX.

L'arribada massiva de turistes a la Costa Brava va transformar de forma irreversible el paisatge i va tenir una influència decisiva en el desenvolupament econòmic i social de les comarques de Girona receptors d'aquest flux. El fotògraf Pablo García Cortés, *Pablito*, va treballar com a reporter gràfic del 1957 al 1984. Una gran part del seu treball va documentar esdeveniments relacionats amb el boom turístic d'entre 1965 i 1975.

Ricard Mir, Fons Fons (Institució) / INSPA, Centre de la Imatge de la Diputació de Girona

**CELEBRATION OF THE ARRIVAL OF TOURIST
NUMBER TWO MILLION
at Girona - Costa Brava airport**

1970 September 3rd
 Author: Pablo García Cortés, *Pablito*
 INSPA Image Centre of Girona Provincial Council, Pablito fonds
 Gelatine silver negatives, acetate, 135mm.

In photography, the image is fixed in an original, in this case a plastic negative, cellulose triacetate, used from the 1950s. The photographs that illustrated the newspapers and magazines, taken by graphic reporters, recorded the majority of the events of the twentieth century.

The massive arrival of tourists on the Costa Brava transformed the landscape irreversibly and had a decisive influence on the economic and social development of the comarques of Girona that welcomed all these people. Photographer Pablo García Cortés, *Pablito*, worked as a graphic reporter from 1957 to 1984. Much of his work documented events associated with the boom in tourism between 1965 and 1975.

8

EL MÓN

El patrimoni documental és garantia de memòria i garantia de drets; és testimoni d'experiències d'opressió i violència contra les persones però també de resistències i lluites per la llibertat.

El poder dels grans terratinents feudals de l'època medieval es basava en les seves propietats: que incloïen masos, terres, homes i dones. Un precedent de la lluita pels drets de les persones és la formació del Sindicat Remença de 1448 que va conduir a l'abolició de les servituds personals aconseguida amb la sentència arbitral de Guadalupe de l'any 1486.

La riquesa i dinamisme de les comunitats jueves de les ciutats catalanes acabà convertint-se en un inconvenient i l'any 1492 la població jueva fou expulsada dels regnes hispànics. Darrerament arxius i institucions culturals treballen en la recuperació del llegat documental de les comunitats jueves per retornar-los la seva història.

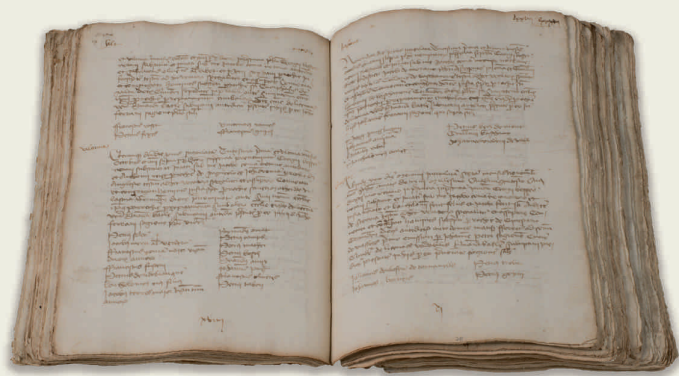
L'any 1998 es va dictar la primera sentència contra el tràfic dels immigrants a l'Estat espanyol. Es pot considerar una fita en el reconeixement de la dignitat de les persones, que no caldria ni haver de recordar.

THE WORLD Documentary heritage is a guarantee of memory and a guarantee of rights; it is a testimony to experiences of exploitation and violence against people but also of resistance and struggles for freedom.

The power of the great feudal landholders in the Middle Ages was based on their properties: these included farms, land, men and women. A forerunner of the struggle for people's rights is the formation of the Peasant Syndicate in 1448 that led to the abolition of serfdom, achieved with the Arbitral Sentence of Guadalupe in 1486.

The wealth and dynamism of the Jewish communities in Catalan cities eventually became a problem and in 1492 the Jewish population was expelled from the Hispanic kingdoms. Lately cultural archives and institutions have been working to recover the documentary legacy of the Jewish communities to give them back their history.

In 1998 the first sentence against the trafficking of immigrants was handed out in the Spanish state. It may be considered a landmark in the recognition of the dignity of the people, which ought not be something we have to be reminded of.

LLIBRE DEL SINDICAT REMENÇA DE 1448
1448 - 1449
AMGI, Col·lecció Ajuntament de Girona, reg. 24510
Paper, 237 folis, 31,5 x 25 cm.

El Llibre del Sindicat Remença de 1448 conté l'acta de les reunions celebrades pels homes de remença (serfs) de diverses diòcesis catalanes per tal de nomenar els seus síndics o representants que havien de negociar l'abolició de la servitud dels mals usos davant del monarca. Aquestes assemblees, que aplegaren prop de 10.500 homes i dones, foren autoritzades pel rei Alfons el Magnànim i van servir també per recollir els diners necessaris per sufragar el procés.

El sindicat remença de 1448 és un precedent de la sentència arbitral de Guadalupe de 1486, per la qual es va abolir la servitud, per primera vegada de forma oficial a Europa. A més, s'hi expressa la voluntat dels pagesos no lliures d'un ampli territori, cosa que el fa excepcional. Per aquest motiu el document fou inscrit en el Registre Memòria del Món de la UNESCO l'any 2013.

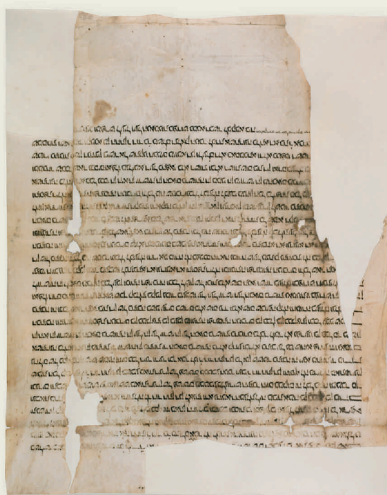
Libre del Sindicat Remença, 1448
Inscribed on the International register of Memory of the World

BOOK OF THE PEASANT SYNDICATE OF 1448
1448 - 1449
AMGI, Girona City Council Collection, *Libre del Sindicat Remença* de 1448, Reg. 24510, Paper, 237 p., 31.5 x 25cm.

The book of the Peasant Syndicate of 1448 contains the minutes of the meetings held by the men of the *unfree peasants* (*remences*) from various Catalan dioceses in order to appoint their *síndics*, or representatives, who had to negotiate the abolition of serfdom from the *seigniorial abuses* before the king. These assemblies, which gathered together nearly 10,500 men and women, were authorized by king Alfonso the Magnanimous and also served to raise the money needed to pay for the process.

The Peasant syndicate of 1448 is a forerunner of the Arbitrary Sentence of Guadalupe of 1486, by which serfdom was officially abolished for the first time in Europe. Moreover, the will of un-free peasants from a large territory is expressed in it, making it exceptional. For this reason the document was entered on UNESCO's Memory of the World Register in 2013.

QUETUBÀ O CAPÍTOLS MATRIMONIALS de David Meshulam i Astruga, de Castelló d'Empúries

1377
AHG, Fragments hebreus, núm. 14
Pergami, 62 x 48,8 cm.

El pergami conté el text en hebreu de la quetubà o contracte matrimonial entre David Meshulam i Astruga, ambdós de Castelló d'Empúries, datat el 1377. Aquest tipus de documents il·lustren els rituals i tradicions de les comunitats jueves gironines, que visqueren un moment àlgid al segle XIV. Els contactes comercials, laborals i familiars eren freqüents entre comunitats, per exemple entre la comunitat de Castelló d'Empúries i la de Girona.

Aquesta quetubà és el contracte matrimonial més antic que s'ha trobat escrit en hebreu a Girona i és un document únic a Catalunya. Fou localitzat dins les cobertes d'un llibre notarial, molts dels quals encara amaguen nombrosos documents en hebreu. Aquests documents són el testimoni d'un col·lectiu totalment arreliat al territori però que en fou expulsat l'any 1492.

KETUBAH OR MARRIAGE CONTRACT of David Meshulam and of Astruga, of Castelló d'Empúries
1377
AHG, Fragments in Hebrew, Nº 14
Parchment, 62 x 48.8cm

The parchment contains the text in Hebrew of the *ketubah* or marriage contract between David Meshulam and Astruga, both from Castelló d'Empúries, dated 1377. This type of document illustrates the rituals and traditions of the Jewish communities in Girona, who experienced a high point in the fourteenth century. Commercial, employment and family contracts were frequent between communities, for example between the communities of Castelló d'Empúries and Girona.

This *ketubah* is the oldest marriage contract found written in Hebrew in Girona and it is a unique document in Catalonia. It was found inside the covers of a notary record book, many of which still conceal numerous documents in Hebrew. These documents are the testimony of a group totally rooted in the territory but which was expelled from it in 1492.

SENTÈNCIA CONTRA EL TRÀFIC D'IMMIGRANTS

1998 octubre 20
ACP/C, Llibre de sentències d'apel·lacions penals, núm. 407/1998
Paper, 22 x 29 cm.

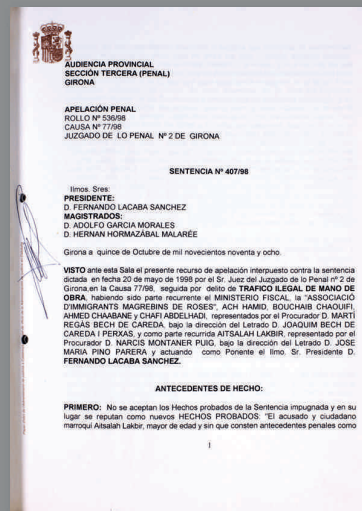
La sentència és la resolució de caràcter jurídic que permet donar per finalitzat el procediment judicial. La sentència judicial dona la raó o admet el dret d'alguna de les parts en litigi. En el marc del dret penal, aquesta resolució determina la condemna o l'absolució de la persona sota acusació.

L'octubre de 1998 la Secció Tercera de l'Audiència Provincial de Girona feia pública la primera sentència dictada a Espanya contra el tràfic d'immigrants sense papers. La sentència condemnava Aïtsalah Lakbir a la pena màxima prevista al Codi penal com a autor d'un delictes d'immigració clandestina de treballadors. El fets jutjats es remuntaven al mes de març de 1997 quan arran de l'accident d'un camió a Capmany (Alt Empordà) van morir el conductor i onze de les divuit persones immigrants que viatjaven amagades en el doble fons de la càrrega cap a Itàlia. La sentència va comportar la modificació del Codi penal atès que incloïa els delictes contra els drets dels ciutadans estrangers. A més, va crear jurisprudència del Tribunal Suprem.

IMMIGRANT TRAFFICKING SENTENCE
1998 October 20
ACP/C, Book of Criminal Sentences and Appeals, No. 407/1998
Paper, 22 x 29cm

The sentence is the legal resolution that makes it possible to conclude the judicial process. The judicial sentence agrees with or admits the right of one of the parties in a lawsuit. The framework of criminal law this resolution determines the sentencing or the acquittal of the accused.

In October 1998, Section Three of the Provincial Court of Girona announced the first sentence handed out in Spain against the trafficking of undocumented immigrants. The sentence imposed on Aïtsalah Lakbir the maximum penalty envisaged in the Legal Code for being found guilty of the clandestine importation of immigrant workers. The events took place in March 1997 when, after an accident involving a lorry in Capmany (Alt Empordà), the driver and eleven of the eighteen immigrants who were travelling towards Italy concealed in the double bottom of the cargo died. The sentence brought with it the modification of the Legal Code by including crimes against the rights of foreign citizens. Moreover, it created a Supreme Court legal precedent.

SENTÈNCIA CONTRA EL TRÀFIC D'IMMIGRANTS
1998 octubre 20
ACP/C, Llibre de sentències d'apel·lacions penals, núm. 407/1998
Paper, 22 x 29 cm.

The sentence is the legal resolution that makes it possible to conclude the judicial process. The judicial sentence agrees with or admits the right of one of the parties in a lawsuit. The framework of criminal law this resolution determines the sentencing or the acquittal of the accused.

In October 1998, Section Three of the Provincial Court of Girona announced the first sentence handed out in Spain against the trafficking of undocumented immigrants. The sentence imposed on Aïtsalah Lakbir the maximum penalty envisaged in the Legal Code for being found guilty of the clandestine importation of immigrant workers. The events took place in March 1997 when, after an accident involving a lorry in Capmany (Alt Empordà), the driver and eleven of the eighteen immigrants who were travelling towards Italy concealed in the double bottom of the cargo died. The sentence brought with it the modification of the Legal Code by including crimes against the rights of foreign citizens. Moreover, it created a Supreme Court legal precedent.

The holding of the Archives and Cultural Industries Congress, organized by the International Council on Archives (ICA) and the Municipal Archive of Girona (AMGi), has given rise to the city's archivists working together. For everyone it was obvious that this international event would be an excellent opportunity to show the world the enormous potential of the documentary patrimony looked after in the archives of Girona.

Girona is a city of archives. From the Late Middle Ages to the present day, millions of documents have borne witness to how everyday affairs have been managed. The passage of time has made them the stuff of memory. The document becomes the best antidote for preventing society from falling into the most sterile of amnesias.

With this publication we aim to demonstrate the importance of the documents, from the most intimate and personal to the universal. The choice has clearly shown that the power of the documents does not lie in the ostentation of their physical appearance, but in their power to inform. And in their variety: written texts, images, maps, photographs, audio-visuals, all equally valid, appear before us simultaneously when from any discipline we prepare to turn our eyes towards the search for an understanding of the present.

The archivists of Girona have made a more than notable effort in recent decades to organize and disseminate the documentary heritage safeguarded for so many generations. It was, of course, our obligation. But I believe that we have done so in the conviction that a society's level of civility and culture is also expressed based on the possibility of its citizens gaining access to their documents. This huge collective patrimony acquires its true *raison d'être* when it is made available to the population as a whole. For many years now, the Archives of Girona have been opening their doors with this clear wish to serve.

Joan Boadas i Raset
Municipal Archivist, Girona

La celebració del Congrés Arxius i Indústries Culturals, organitzat pel Consell Internacional d'Arxius (ICA) i l'Arxiu Municipal de Girona (AMGi), ha propiciat el treball conjunt dels arxivistes i les arxiveres de la ciutat. Per a tots era una obvietat que aquest esdeveniment internacional podia ser una excel·lent ocasió per mostrar a tothom l'enorme potencialitat del patrimoni documental que custodien els arxius gironins.

Girona és una ciutat d'arxius. Des d'èpoques almedievales fins avui mateix, milions de documents han esdevingut testimonis de com s'han gestionat els afers mundans. I el pas del temps els ha convertit en la matèria de la memòria. El document es converteix en el millor antídote per evitar que la societat pugui caure en la més estèril de les amnesies.

Amb aquesta publicació hem volgut fer evident la transcendència dels documents des del jo més íntim i personal fins a l'àmbit universal. La tria ha posat de manifest que la força dels documents no radica en l'ostentació del seu aspecte físic, sinó en la potència informativa que contenen. I en la seva varietat: documents textuals, gràfics, cartogràfics, fotogràfics, audiovisuals, sense cap mena de subordinació, se'ns ofereixen simultàniament quan des de qualsevol disciplina ens disposem a girar els ulls a la recerca de la comprensió del nostre present.

Les arxiveres i els arxiviers de Girona hem fet un esforç més que remarcable en aquestes darreres dècades per organitzar i difondre el patrimoni documental custodiat durant moltes generacions. Era, naturalment, la nostra obligació. Però crec que ho hem fet amb el convenciment que el nivell de civilitat i cultura d'una societat s'expressa, també, a partir de la possibilitat que la ciutadania té d'accedir als seus documents. Aquest ingent patrimoni col·lectiu adquireix la seva veritable raó de ser quan es posa a l'abast del conjunt de la població. Els arxius de Girona, des de fa molts anys, obrim les portes amb aquesta clara vocació de servei.

Joan Boadas i Raset
Arxiver municipal de Girona

